

Menorca: 20 ar

Menorquins i visitants no poden conèixer el patrimoni històric de l'illa des de fa quasi vint anys. El canvi d'ubicació del Museu de Menorca ha sofert innombrables modificacions de projecte, quan no manques d'acord.

En abril de 1975 tancà les seves portes el Museu de Menorca. Des de llavors els materials i objectes que pertanyen als fons d'aquesta institució cultural romanen guardats dintre de capsos i sols han estat contemplats pels funcionaris que han treballat en la seva catalogació o restauració.

Han transcorregut dinou anys i no s'ha produït encara la reobertura del museu al públic. Els terminis sempre s'han perllongat i s'incompleteixen sistemàticament.

L'hemeroteca recull totes les promeses fetes. Per exemple, en juliol de 1992, la premsa publica que "els treballs es podran acabar en el primer semestre de 1993 i el museu obrirà a finals d'any."

El director general de Cultura del Govern balear, Francesc Romero, ha anunciat a EL TEMPS que "el museu s'obrirà entre finals de 1994 i principis de 1995", però no ha donat una data concreta. Mentrestant, els mesos condueixen inexorablement cap a un trist rècord, els 20 anys de tancament, que es compliran l'abril de 1995.

Els menorquins i els nombrosos visitants que acudeixen a l'illa no tenen, des de fa dinou anys, la possibilitat de conèixer el valuós patrimoni arqueològic i artístic a través de les restes que han anat deixant les distintes cultures amb presència a Menorca.

El Museu de Menorca és propietat de l'estat, però la seva gestió va ser transferida en 1983 pel ministeri espanyol de Cultura al departament de Cultura del Govern balear. El titular de la Conselleria, Bartomeu Rotger, explica a EL TEMPS: "No podem gestionar aquesta infraestructura mentre no hi hagin acabat les obres de reforma i adequació de l'edifici on està ubicat".

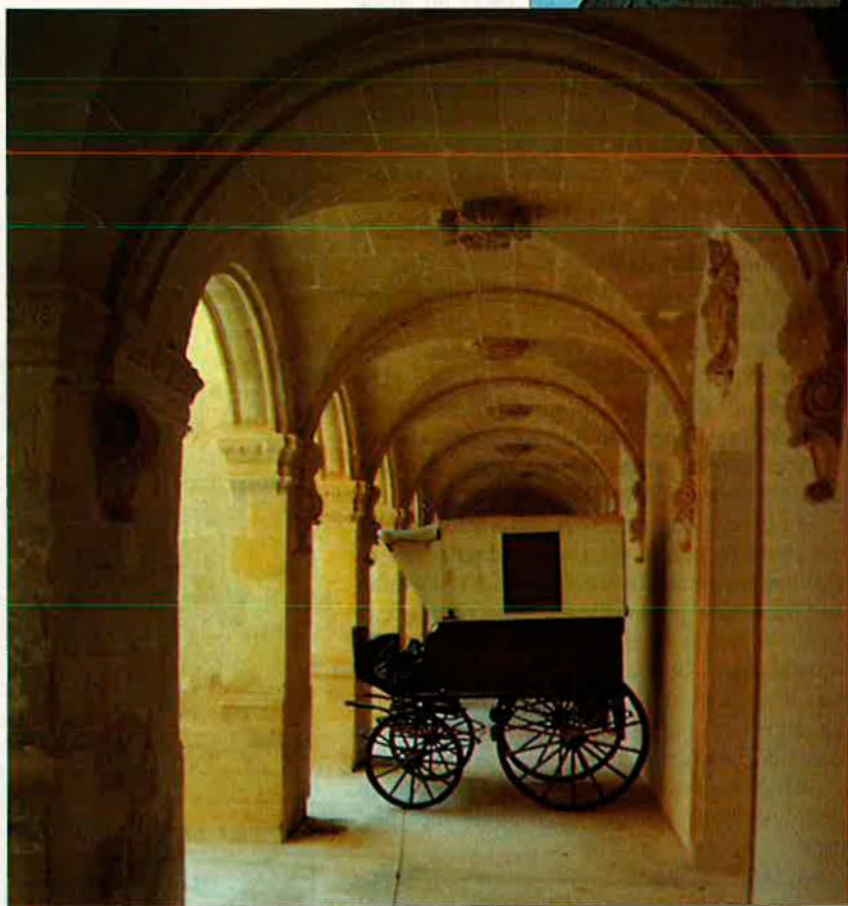
El conseller Rotger es refereix a les incalculables obres que es duen a terme a l'antic convent i claustre de Sant Francesc de Maó, que acollirà aquesta instal·lació.

José Guirao, director general de Belles Arts, Arxius i Biblioteques, del ministeri de Cultura, manifestà el passat mes de març, quan visità les obres: "Anem contra rellotge, però no es pot retardar més l'obertura. Si tot

marxa bé, podrem obrir entre novembre i desembre d'enguany".

Així mateix explicà que els materials del Museu de Menorca en suport de paper (plànols, dibuixos i gravats) s'havien traslladat a Madrid per al seu tractament, restauració i procés de microfilm.

Francesc Romero afegí: "Som dues administracions implicades, la central i l'autonòmica, que estam treballant conjuntament. Queden poques coses, com els folres de pedra del pati del claustre; ja ha arribat bona part del mobiliari i s'està enllestit la infraestructura. És una obra molt complexa. També

Algunes parts del museu que es consideraven ja enllestides han estat refetes. Les diferències de criteri entre arquitectes han retardat les obres.

/s sense museu

JOSEP PONS

hi ha un equip que treballa en la restauració de les peces perquè puguin ser exposades en condicions. Des del Govern balear no podem fer altra cosa que esperar que es compleixin d'una vegada les previsions del ministeri de Cultura.”

Canvis i més canvis. Un dels motius que han retardat les obres a l'antic convent i claustre de Sant Francesc ha estat els canvis que han anat introduint en el projecte inicial els diferents arquitectes que han intervingut en la redacció de les actuacions i la direcció de les obres.

S'hi ha arribat, fins i tot, a l'absurd de refer parts que ja s'havien donat per enllestides, com a conseqüència dels canvis de criteri dels arquitectes, en discrepar amb els plantejaments anteriors fets per altres tècnics.

Aquestes circumstàncies, a més d'ajornar els terminis inicials, han encarat enormement aquestes obres. Francesc Romero diu que no disposa de xifres exactes, però parla d'“en-

Menorca com a museu

En juny de 1988 l'arqueòleg Manuel Fernández-Miranda redactà un informe encarregat per la Direcció dels Museus Estatals, del ministeri de Cultura, amb el títol *Museu de Menorca-Menorca com a museu*.

El professor Fernández-Miranda, gran coneixedor de la prehistòria menorquina, proposava “aprofitar les peculiars característiques del territori menorquí, així com els seus monuments singulars, les formacions naturals i el resultat de l'acció entròpica, per coordinar l'exposició museística convencional amb una altra 'instal·lada' sobre el territori, de manera que la visita al Museu de Menorca servesqui d'introducció a la visita general de la illa”.

El projecte suposava l'elaboració d'una triple informació: museu, territori i llibre-guia, amb un marc de referència inicial situat en el Museu de Menorca, concebut aquest com a resultat d'una exposició global i integradora de l'illa que contempla no sols la seva història cultural, sinó també l'espai natural on s'ha produït a partir de l'origen geològic del territori.

La proposta de Manuel Fernández-Miranda preveia sis espais museístics, concebut com a seccions interconnectades: l'espai natural de l'illa, monuments i indrets arqueològics i els béns fins a la islamització; l'illa des de l'Islam fins el segle XVII, el segle XVIII, els segles XIX i XX, i la vida tradicional i l'arquitectura popular.

J. P.

JOSEP PONS

torn a uns 500 milions de pessetes pel que fa al cost de l'obra civil". A més –explica Romero– cal afegir-hi els 92 milions de pessetes per a la infraestructura museística.

També han sorgit problemes imprevistos, que s'han solucionat a mesura que apareixien. Per exemple, i així es desprèn d'una curiosa

El pressupost inicial de les reformes del convent de Sant Francesc s'ha quadruplicat. La inversió final, mentre el patrimoni roman dins de caixes un any més, serà de 800 milions.

resposta del Govern espanyol a una pregunta parlamentària que presentà el senador per Menorca Martí Escudero, fou precis negociar amb el Bisbat de Menorca per resoldre els conflictes en unes zones de l'edifici que eren utilitzades simultàniament per la Diòcesi menorquina i pels espais del museu.

Tot açò ha provocat modificacions en el projecte i que s'hagi quadruplicat la previsió inicial de les inversions a realitzar, fixada en un primer moment en uns 200 milions de pessetes, i que finalment serà d'uns 800 milions.

José Guirao considera "raonables" els canvis que s'han introduït en el projecte, "ja que s'ha millorat l'accessibilitat dels visitants, amb uns recorreguts més lògics per les distintes sales".

Els grans espais de l'antic convent apareixen avui buits i ofereixen una imatge patètica. Les obres continuen el seu ritme i els funcionaris van restaurant i identificant les valuoses peces d'aquest museu.

En aquests moments s'està treballant en la identificació de cadascun dels materials utilitzant colors diferents segons la cultura a la qual pertanyen –talaiòtica, àrab, romana, etc.– i també perquè el visitant conegui amb exactitud el lloc de l'illa d'on procedeix cada peça.

Lluís Plantalamor, que ha tingut l'estrany privilegi de dirigir aquesta infraestructura tancada al públic, ha explicat que s'ha dut a terme una important tasca d'identificació i catalogació dels materials: "de 2.000 peces que hi havia inventariades s'ha passat a més de 10.000 en aquests moments". **Josep Pons**

Despropòsits i retards

El pròxim mes d'abril es compleixen vint anys del tancament del Museu de Menorca. Un informe tècnic advertí que l'edifici de la Casa de Cultura de Maó, situat a la plaça de la Conquesta, on s'ubicava el museu, amenaçava perill i es trobava en estat ruïnós. Davant l'amenaça de ruïna, es van guardar totes les peces i objectes dintre de capses, que van ser emmagatzemades.

Les obres d'habilitació de l'antic convent i claustre de Sant Francesc de Maó han patit retards escandalosos, provocats en gran mesura per les constants modificacions en els projectes.

Les instal·lacions del Museu de Menorca ocuparan una superfície de 4.300 m², distribuïdes en diverses plantes. Hi haurà mostres permanents i d'altres que s'aniran modificant. A més

hi ha una àmplia zona de treball amb sales de restauració, fotografia, biblioteca, arxiu i dependències administratives.

La reobertura del Museu de Menorca a l'antic convent dels frares franciscans de Maó ha hagut de superar la complexitat d'una propietat inicialment més gran, que es va veure afectada pel procés de desamortització de Mendizábal en el segle XIX. A conseqüència d'aquesta actuació, el claustre i l'hort del convent es van incorporar al patrimoni municipal de l'ajuntament maonès que en 1975 ho cedí gratuïtament al ministeri de Cultura per a ubicar-hi el Museu de Menorca. L'església, la sagristia i altres dependències annexes van quedar en propietat de la Diòcesi de Menorca.

El Museu de Menorca roman tancat al públic des de 1975. Andrés Carretero, director de Museus Estats, manifestà el desembre de 1992 que en els retards de les obres havien influït les qüestions pressupostàries així com les gestions fetes pel ministeri de Cultura davant el Bisbat de Menorca i l'Ajuntament de Maó per trobar una solució racional a la propietat i als usos de les dependències que integren l'antic convent.

El conseller de Cultura del Govern balear, Bartomeu Rotger, afirma al respecte que "és lamentable tot allò que ha succeït amb aquestes obres: paralitzacions, canvis constants, criteris diferents i fins i tot contraposats per part dels arquitectes que han intervingut...". **J. P.**